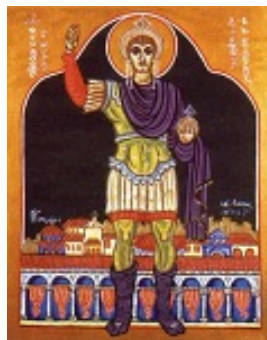

Ορθόδοξος Συναξαριστής :: <https://www.saint.gr>

Άγιος Θεοδόσιος ο Μεγάλος ο βασιλεύς

Επισκεφτείτε τον ιστοχώρο μας στην διεύθυνση: <http://www.saint.gr/1118/saint.aspx> για περισσότερες πληροφορίες για τον βίο (ονόματα, βίντεο, ακολουθίες, φωτογραφίες κτλ) καθώς και για τυχών ενημερώσεις - διορθώσεις.

Τελευταία ενημέρωση βιογραφίας: N/A
Δημιουργία εγγράφου: 29/06/2026 01:52:23

Σύνοψη

Τύπος εορτής: Εορτάζει στις 17 Ιανουαρίου εκάστου έτους.

Ημ/νια Βίου: N/A

Βιογραφία

Η βασιλεία εμποδών ουχ ωράθη,
Σοι ω Θεοδόσιε προς σωτηρίαν.

Ο Μέγας Θεοδόσιος καταγόταν από την Ιβηρία και γεννήθηκε το 346 μ.Χ. Ήταν υιός του στρατηγού Θεοδοσίου, Κόμητος της Αφρικής, ο οποίος είχε διαπρέψει επί του αυτοκράτορα Ουαλεντιανού (364 - 378 μ.Χ.) και θανατώθηκε άδικα μετά από συκοφαντίες. Τότε ο υιός του, ο οποίος, επίσης, είχε διακριθεί για την ευσέβειά του και τα στρατηγικά προτερήματά του, αποτραβήχτηκε στα πατρογονικά του κτήματα στην Ισπανία και απείχε από κάθε υπηρεσία.

Όταν ο νέος αυτοκράτορας της Δύσεως Γρατιανός κληρονόμησε και το Ανατολικό τμήμα της αυτοκρατορίας, τον πήρε κοντά του ως συνεργάτη. Μόλις έφθασε στην αυλή ο Θεοδόσιος προήχθη σε «στρατηλάτη της ίππου» και με αυτό το βαθμό, κατόρθωσε να κερδίσει μία αρκετά εντυπωσιακή νίκη κατά των Σαρματών, που επωφελούμενοι της γενικής αναταραχής είχαν στο μεταξύ εισβάλει στο ρωμαϊκό έδαφος. Η ανταμοιβή για τη νίκη ήταν η προαγωγή στο ύπατο αξίωμα: ο Γρατιανός τον έστεψε Αύγουστο της Ανατολής στην πόλη Σίρμιον που βρισκόταν στο κέντρο της ρωμαϊκής Ευρώπης. Η στέψη έγινε στις 19 Ιανουαρίου του έτους 379 μ.Χ. Ο Θεοδόσιος ήταν τότε τριάντα τριών ετών.

Πρώτο έργο του νέου Αυγούστου ήταν να καταπολεμήσει τους Γότθους στην Ιλλυρία. Αλλά πριν συντελεσθεί το έργο αυτό, ο Θεοδόσιος κέρδισε άλλο τρόπαιο επί του εδάφους της πίστεως και της Ορθοδοξίας. Με διάταγμα, το οποίο εξέδωσε στις 27 Φεβρουαρίου του 380 μ.Χ., ο Θεοδόσιος καθόριζε επί δογματικού επιπέδου την έννοια της Ορθοδοξίας, διεκήρυξε ότι μόνο οι παραδεχόμενοι τις αποφάσεις της Α' Οικουμενικής Συνόδου, που συνήλθε στη Νίκαια της Βιθυνίας, δικαιούνται να ονομάζονται Χριστιανοί και ότι στους αιρετικούς δεν επιτρεπόταν να σφετερίζονται το όνομα της Εκκλησίας. Τέλος με τη δημοσίευση ενός ακόμη νόμου, για την εφαρμογή του οποίου χρειάστηκε να επέμβει ο στρατός, απαίτησε την απόδοση όλων των Εκκλησιών στους Ορθοδόξους.

Ήταν δε τότε στην Κωνσταντινούπολη, ο Άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος, ο οποίος είχε προσκληθεί από τους Χριστιανούς προς καταπολέμηση των αιρετικών και μάλιστα των Αρειανών. Και επειδή τα φλογερά και εύγλωττα κηρύγματά του, συνδυαζόμενα με την αρετή και την αγιότητα του βίου του, είλκυσαν προς την Ορθόδοξη πίστη αμέτρητα πλήθη, οι Αρειανοί, οι οποίοι επί αυτοκράτορα Ουάλεντου είχαν γίνει πανίσχυροι στην Κωνσταντινούπολη και είχαν αρπάξει όλες τις εκκλησίες των Ορθοδόξων, εκτός του μικρού παρεκκλησίου της Αγίας Αναστασίας, σχεδίαζαν να τον διώξουν από την βασιλεύουσα. Αλλά ο Θεοδόσιος έδωσε άλλη στροφή στα πράγματα. Εκδίωξε από τον πατριαρχικό θρόνο τον Αρειανό Επίσκοπο Δημόφιλο και παρεχώρησε την θέση του στον Άγιο Γρηγόριο.

Η μεγάλη αυτή ευεργεσία του Αγίου Θεοδοσίου προς την Εκκλησία είχε λαμπρότερη ακόμα συνέχεια. Κατά το έτος 381 μ.Χ., με την ευσεβή φροντίδα του και ενέργεια, συγκροτήθηκε η Β΄ Οικουμενική Σύνοδος που επικύρωσε τη δογματική διατύπωση της Α΄ Οικουμενικής Συνόδου περί του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού, συμπλήρωσε το Σύμβολο της Πίστεως προσθέτοντας και τον περί Αγίου Πνεύματος Όρο, εναντίων της πνευματομάχου διδασκαλίας του Μακεδονίου και κανόνισε τα της νομίμου κατοχής διαφόρων αρχιερατικών θρόνων, η οποία είχε διαταραχθεί επί της παντοδυναμίας των Αρειανών. Δύο ακόμη Σύνοδοι συνεκλήθησαν στην Κωνσταντινούπολη το 382 και το 383 μ.Χ. Σκοπός τους ήταν, αντίστοιχα, η υπογράμμιση της αυτονομίας της Εκκλησίας της Ανατολής και η θεαματική καταδίκη κάθε μορφής Αρειανισμού. Συμπληρώνοντας το έργο του ο θεοφρούρητος βασιλέας, εξέδωσε αλληπάλληλα διατάγματα κατά των αιρετικών (Μανιχαίων, Αρειανών, Πνευματομάχων και άλλων), με τα οποία καθορίστηκαν και οι ποινές των αποστατών. Οι αποφάσεις των Συνόδων εφαρμόστηκαν αυστηρά. Επανέλαβε έντονα τον νόμο περί Κυριακής αργίας, απαγόρευσε τα θεάματα του αμφιθεάτρου και του ιπποδρόμου την Κυριακή και θέσπισε μέτρα κατά της εμπορίας των λειψάνων των Αγίων Μαρτύρων. Εμπόδισε τις ειδωλολατρικές θυσίες, τη λατρεία των ειδώλων, κάθε δημόσια και απόκρυφη τελετή των ειδωλολατρών, και κατήργησε, το 394 μ.Χ., διά νόμου, τους ολυμπιακούς αγώνες, που χρησίμευαν στη διατήρηση της πλάνης των ειδώλων. Η αυτοκρατορία ήταν πια χριστιανική και το έργο του Αγίου Θεοδοσίου έστρεφε και παγίωνε το έργο του Μεγάλου Κωνσταντίνου. Για την προσφορά του στην Εκκλησία αλλά και το τεράστιο σημαντικό πολιτικό έργο του κέρδισε τον τίτλο «Μέγας». Και ο Παυλίνος, Επίσκοπος Νώλης, μέσα από τα γραφόμενά του εγκωμιάζει στο πρόσωπο του βασιλέως «όχι τόσο τον αυτοκράτορα, όσο τον δούλο του Χριστού, τον ισχυρό όχι στη μεγαλοπρέπεια του δυνάστου, αλλά στην ταπεινοφροσύνη του υπηρέτου, τον πρώτο πολίτη, όχι χάρη στο βασιλικό αξίωμα, αλλά χάρη στην πίστη του».

Ο Μέγας Θεοδόσιος ήταν πρότυπο ηγεμόνος, πλήρης ευσέβειας και δικαιοσύνης και είχε το χάρισμα της ταπεινώσεως και της συνεχούς μετάνοιας. Δύο περιστατικά της ζωής του ομιλούν γι' αυτό.

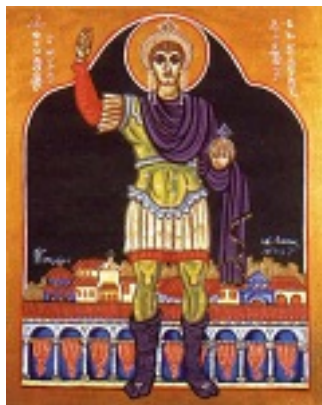
Ήταν το 387 μ.Χ. που ο Άγιος αποφάσισε να τιμωρήσει αυστηρά, με ποινή αίματος, τους κατοίκους της μεγάλης Θεουπόλεως Αντιόχειας. Οι Αντιοχειανοί είχαν εξεγερθεί και είχαν καταρρίψει όλους τους ανδριάντες που υπήρχαν προς τιμή του αυτοκράτορα και της συζύγου του Πλακίλλας. Η αυτοκράτειρα η ίδια αλλά και ο Πατριάρχης της πόλεως Φλαβιανός συμπαραστατούμενοι από τους μοναχούς της περιοχής, ικέτευαν το βασιλέα Θεοδόσιο να φανεί σπλαγχνικός και να τους συγχωρήσει. Πράγματι, ο Θεοδόσιος άλλαξε απόφαση και το Πάσχα του 387 μ.Χ. έδωσε αμνηστία.

Το άλλο γεγονός συνέβη το έτος 390 μ.Χ., όταν ο Θεοδόσιος έγινε και αυτοκράτορας της Δύσεως. Εγκαταστάθηκε στα Μεδιόλανα, το σημερινό Μιλάνο της Ιταλίας, και τιμώρησε με πολύ αυστηρό τρόπο μια εξέγερση των Θεσσαλονικέων, δίδοντας διαταγή να θανατώσουν πολλές χιλιάδες ανθρώπων στο αμφιθέατρο της πόλεως. Κάποιος δημοφιλής ηνίοχος του ιππόδρομου είχε κατηγορηθεί για εγκληματική πράξη και είχε φυλακισθεί από τον αρχηγό της εκεί φρουράς Βουθέριχο. Αλλά το πλήθος, προκειμένου να γίνουν οι ιπποδρομίες, απαίτησε την αποφυλάκιση του ηνιόχου. Ο Βουθέριχος αρνήθηκε, αλλά ο λαός στασίασε και φόνευσε τον Βουθέριχο και πολλούς στρατιώτες. Ο θυμός που ένιωθε ο Θεοδόσιος ήταν τόσο μεγάλος που, υπακούοντας στην παρόρμηση της στιγμής, διέταξε να περικυκλώσει ο στρατός τον ιππόδρομο την ημέρα των αγώνων και να σφάζει όλους τους θεατές. Για τη διαταγή αυτή αμέσως μετανόησε ο Θεοδόσιος, αλλά η ανάκλησή της έφτασε στη Θεσσαλονίκη αφού πια είχαν σφαγεί επτά χιλιάδες πολίτες. Μετά από αυτό το έγκλημα, όταν ο Θεοδόσιος θέλησε να εισέλθει στον καθεδρικό ναό του Μιλάνου, ο Άγιος Αμβρόσιος στάθηκε στη θύρα και απαγόρευσε την είσοδο στον αυτοκράτορα. Όλοι περίμεναν το ξέσπασμα του θυμού του Θεοδοσίου. Όμως εκείνος υπάκουσε ταπεινά, ζήτησε με δάκρια στα μάτια συγγνώμη και ταπεινωμένος γύρισε στα ανάκτορα. Εκτέλεσε τον κανόνα της μετάνοιας που του έβαλε ο Επίσκοπος και όταν το επιτίμιο συμπληρώθηκε, ο Θεοδόσιος, ύστερα από οκτώ μήνες, προσήλθε στην Εκκλησία, σαν ένας κοινός άνθρωπος, με έναν απλό χιτώνα, χωρίς κανένα διακριτικό του αξιώματός του, άκουσε τη συγχωρητική ευχή και κοινώνησε κατά την εορτή των Χριστουγέννων λέγοντας τον λόγο του Δαυίδ: «Εκολλήθη τω εδάφει η ψυχή μου, ζήσόν με κατά τον λόγον σου». Καρπός της μετάνοιάς του, που παραδειγματίσε τον λαό του, ήταν ένας νόμος που έλεγε πως κανείς καταδικασμένος σε θάνατο δεν θα εκτελείτο, αν δεν περνούσαν τριάντα ημέρες από την λήψη της καταδικαστικής αποφάσεως.

Τόση ήταν η μετάνοια του Θεοδοσίου του Μεγάλου, ώστε ο Άγιος Θεός ευδόκησε να του δωρίσει το χάρισμα της θαυματουργίας. Διηγούνται οι βιογράφοι του, ότι κατά την διάρκεια ενός προσκυνήματός του στα Ιεροσόλυμα, ο αυτοκράτορας εμφανίστηκε ενδεδυμένος σαν απλός άνθρωπος και πλησιάζοντας τις θύρες του ναού της Αναστάσεως προσευχόταν. Τότε, οι πόρτες άνοιξαν μόνες τους διάπλατα και ο ναός άστραφτε στο φως. Ο Κύριος υποδεχόταν τον ταπεινό αυτοκράτορα και δούλο Του.

Ο Θεοδόσιος είχε αντιγράψει με το χέρι του όλο το Ευαγγέλιο, το οποίο μελετούσε καθημερινά. Έλεγε πως χαιρόταν περισσότερο που ήταν μέλος της Εκκλησίας παρά επίγειος βασιλέας. Όμως οι κακουχίες των δεκαέξι χρόνων από τη διακυβέρνηση είχαν κλονίσει ανεπανόρθωτα την υγεία του Θεοδοσίου. Έτσι πέρασαν δεκαέξι χρόνια ευσεβούς βασιλείας. Ο Άγιος κοιμήθηκε με ειρήνη το έτος 395 μ.Χ. Το σκήνωμά του εκτέθηκε σε λαϊκό προσκύνημα και την τεσσαρακοστή ημέρα ο Επίσκοπος Μεδιολάνων Αμβρόσιος, εξεφώνησε τον επικήδειο, που καθιέρωνε τον Θεοδόσιο ως τον τύπο του παραδειγματικού Ορθόδοξου ηγεμόνος. Ο Άγιος ενταφιάσθηκε στο ναό των Αγίων Αποστόλων, δίπλα στο μνημείο του Μεγάλου Κωνσταντίνου και των διαδόχων του.

Αγιογραφίες / Φωτογραφίες

Άγιος Θεοδόσιος ο Μεγάλος ο
βασιλεύς

